

**BILAG TIL
"MED VIDEN SKAL LAND BYGGES"**

A C

IDÉKATALOG

**BRUTTOLISTE OVER IDÉER TIL
VÆKST I DANMARK**

Idékatalog
Bruttoliste over idéer til vækst i Danmark

Bilag til
Med viden skal land bygges
Idéer til vækst i Danmark

AC
Marts 2011

Forord

Selv om Danmark stadig er blandt de rigeste lande i verden, så sakker vi dag for dag længere bagud i den globale konkurrence, og det har alvorlige konsekvenser for samfundsøkonomien og velfærdssamfundet på sigt. Forventningerne til en positiv udvikling i dansk økonomi i de kommende år er ikke høje, og alt i alt betyder det, at rammerne for, hvordan vi skaber velværd i Danmark, er forandret.

Derfor er vækst, produktivitet og virksomhedernes vilkår kommet højt på dagsordenen, og der er for alvor sat fokus på, hvordan vi kan stimulere økonomien og skabe gensidig frugtbar udvikling i den private og den offentlige sektor.

Som hovedorganisation for højtuddannede ser AC det som en helt naturlig opgave at komme med nye bud på, hvordan vi håndterer disse udfordringer.

Derfor har vi i dette idékatalog samlet en lang række konkrete idéer og forslag til, hvordan vi kan stimulere vækst, innovation og udvikling først og fremmest i virksomhederne. Idéerne har stor fokus på, hvordan bl.a. de højtuddannede, universiteterne, de studerende og staten kan bidrage til udviklingen i virksomhederne og på, hvordan vi skaber samarbejdsrelationer på tværs af de forskellige sektorer.

Idékataloget er bilag til pjecen "Med viden skal land bygges. Idéer til vækst i Danmark", hvor AC præsenterer 30 centrale forslag fra kataloget. Det samlede idékatalog rummer i alt 59 forslag, som til sammen udgør en bruttoliste over idéer, som AC gerne vil opfordre alle interesserede til at være med til at videreudvikle, fremme og omsætte i praksis.

Kataloget er udarbejdet med udgangspunkt i drøftelser i AC's privatsektorudvalg, det har været til diskussion i medlemsorganisationerne og er tiltrådt af AC's bestyrelse.

Marts 2011

Erik Jylling
Formand for AC

Mads Henriksen
Formand for AC's privatsektorudvalg

Oversigt over idéer og forslag

Forslag der kan sikre vidensamfundets råstoffer:	6
1. Samlet plan for hvordan flere drenge får en videregående uddannelse	6
2. Koordinering af universiteternes uddannelsesudbud	6
3. Universitetsuddannelser med bred erhvervsrelevans	6
4. Nyt aftalegrundlag for en forsvarlig uddannelsesøkonomi	7
5. Ny langsigtet aftale som afløser for globaliseringsaftalen frem til 2020	7
6. Forskningsinvesteringerne skal fortsat øges	7
7. Et mål for de offentlige investeringer i innovation	7
8. Flerårsaftaler om universiteternes mål og økonomi	8
9. 60 pct. af de statslige forskningsmidler skal være basismidler	8
10. Konkurrencemidlerne skal fordeles 50/50 mellem fri og strategisk forskning	8
11. Opbygning af flere stærke klynger med konkurrencedygtige virksomheder og forskningsmiljøer på højeste internationale niveau	9
Forslag der kan øge antallet af højtuddannede i virksomhederne	9
12. Ny Isbryderordning	9
13. Udvidelse af videnpilotordningen	9
14. Videns- og udviklingsbutikker på universiteterne	10
15. De 62-70 årige som højt kvalificeret konsulentkorps	10
16. Kampagner med brancheorganisationerne for at få SMV'ere til at ansætte højtuddannede	10
17. Kompetenceforløb til SMV'erne	10
Forslag der kan skabe mere viden og innovationskraft i virksomhederne	11
18. Et korps af certificerede innovationsagenter	11
19. Puljemidler til opfølgning på innovationstjek i virksomhederne	11
20. Et efterspørgselsdrevet innovationstjek til små virksomheder	11
21. Fordobling af midlerne til Videnkuponordningen	12
22. GTS-systemets kompetencer og virkefelt skal breddes ud	12
23. Et rejsehold skal hjælpe virksomhederne i gang med forskning	12
24. Virksomhedernes skal have øget adgang til studenterkompetencer	13
25. En mere fleksibel erhvervsPhD-ordning	13
26. Flere unge forskere ud i SMV'erne	13
27. Flere midler til proof of concept-ordningen	13
28. Ressourcer til øget samarbejde mellem universiteter og virksomheder gennem afbureaukratisering	14
29. Forskerne skal belønnes for samarbejde med virksomhederne	14
30. Særsomt bevilling til at fremme videnovertførsel	14
31. Støtte til innovationsworkshops med fokus på markedsduelighed	14
33. Alumne-netværk med fremtidig netværksdannelse som formål	15
34. Flere udenlandske topledere til danske virksomheder	15
Forslag der kan skaffe flere virksomheder og mere vækst i virksomhederne	16
35. Innovationssigte i den offentlige sektors indkøbspolitik	16
36. Rådgivning der kan lette virksomheders generationsskifte	16
37. Bedre startvilkår og mere fleksibilitet for freelancere	17
38. Afskaffelse af iværksætterskatten	17
39. Rate- og kapitalpensioner skal bedre understøtte vækstiværksættere	17
40. Strukturfondsmidler til innovative fremtidsorienterede erhverv	18
41. Nordisk privat-offentligt venture kapitalfond	18
42. Nordisk business angel netværk med sektorfokus	18
43. Fælles nordisk vækstprogram "Fra gazelle til vækstvirksomhed"	18
Forslag der kan fremme at højtuddannede bliver iværksættere	18
44. Innovations- og erhvervsforløb for særligt dygtige studerende	18
45. "Iværksætter-parallelforløb" til LVU-uddannelserne	19
46. Flere forskere fra erhvervslivet ind på universiteterne	20

Forslag der kan gøre den offentlige sektor til innovationsområde.....	20
47. Pulje til offentligt/privat udviklingssamarbejde	20
48. Tilbud om innovationstjek til offentlige institutioner	20
49. Den offentlige sektor som teststed for energi- og miljøteknologiske udviklingsprojekter	21
50. Offentlige krav der kan fremme bæredygtig udvikling og produktion	21
Forslag der kan bidrage til at forbedre videnbalancen med udlandet	22
51. Fradrag til små og nyopstartede virksomheder for forsknings- og udviklingsudgifter	22
52. Enklere adgang for udenlandske forskere	22
53. Arbejdskraftstipendier til dygtige udenlandske studerende.....	22
54. Udenlandske studerende skal kunne komme i a-kasse	23
55. Flere internationale skoler	23
56. Velkomstpakker for udlændinge rettet mod fritiden	23
57. National strategi for at bringe danske videnarbejdere hjem	24
58. Flere internationale videnskabelige kongresser og møder i Danmark	24
Forslag til en stærkere prioritering af erhvervspolitikken	24
59. Cost-benefit evaluering af alle erhvervsstøtteordninger	24

Beskrivelser af idéer og forslag

Forslag der kan sikre vidensamfundets råstoffer:

1. Samlet plan for hvordan flere drenge får en videregående uddannelse

Der nedsættes en Uddannelseskommission, der har til opgave at beskrive og analysere tværgående udfordringer i uddannelsessystemet og give konkrete anbefalinger til politisk handling. Drengenes uddannelsesefterslæb udgør et særligt tema for Uddannelseskommissionens arbejde.

Andelen af en årgang piger, der ender med at få en videregående uddannelse, har løftet sig flot og er nu på ca. 57 pct. Det niveau står i skærende kontrast til den stagnation i uddannelsesniveaue, som hersker i drengenes verden. Kun godt 40 pct. af en ungdomsårgang drenge kan i dag forventes at gennemføre en videregående uddannelse. Det nødvendige løft i det danske uddannelsesniveau går, enkelt fortalt, ud på at finde nye, kreative og praktiske løsninger på drengenes uddannelsesbarriere.

Uddannelseskommissionen skal have fokus på de videregående uddannelser med et fødekædeperspektiv fra folkeskolen over ungdomsuddannelserne til de videregående uddannelser. Uddannelseskommissionen bør bl.a. drøfte årsager, konsekvenser af og løsninger på frafald op gennem hele uddannelsessystemet, hvordan 50 pct.-målsætningen nås, herunder hvor stor en andel de tre videregående uddannelsessektorer hver især skal løfte og endeligt hvordan 95 pct.-målsætningen nås.

2. Koordinering af universiteternes uddannelsesudbud

Der skal etableres en større grad af koordinering af universiteternes uddannelsesudbud. En "recidualstyring", der kan træde til, hvor der ikke er en god og langsigtet balance mellem samfundets uddannelsesbehov og -produktion, eller hvor svigtende studentertilgang, trods samfundsmæssig relevans, nødvendiggør en anden uddannelsesfinansiering end taxametersystemet.

Universiteterne har qua taxametersystemets indretning et økonomisk incitament til at konkurrere om de studerendes gunst. Konkurrence ses fx i form af nye uddannelsesforslag, der skal tiltrække nye studerende. Men også i form af lukning af uddannelser, der ikke længere er rentable, grundet svigtende studentersøgning. Fra en institutionslogik er det fx ganske fornuftigt at rette ind efter de unges efterspørgsel, men ikke nødvendigvis ud fra overordnede samfundshensyn. Derfor er der behov for et supplement til taxametersystemets markedsstyring i form af en central koordinering af uddannelsesudbuddet.

3. Universitetsuddannelser med bred erhvervsrelevans

Uddannelser, der oplever problemer med overledighed i en årrække skal etablere en særlig strategi for, hvordan de vil sikre uddannelsernes bredere erhvervsrelevans.

I takt med, at universiteterne igennem de senere år har skruet op for studenteroptaget, er der på nogle uddannelser udklækket flere kandidater end uddannelsens traditionelle arbejdsmarked har kunnet opsluge. AC's undersøgelse "Frit Valg eller Frit Fald?" (2010) peger på, at visse uddannelser ikke har formået at udvikle sig i overensstemmelse med et bredere arbejdsmarked. Det øgede optag har således medført en særlig udfordring i forhold til dimittendernes efterfølgende beskæftigelsesmuligheder. Strategiarbejdet skal følges i en systematisk dialog med aftagere og alumner og kan bestå af forskellige komponenter, fx frivillige praktikforløb, case-

studier, eksterne undervisere med hovedansættelse uden for universitetsverdenen, projektarbejde, kandidatundersøgelser, mentorordninger og vejledning tidligt i uddannelsesforløbet mv.

4. Nyt aftalegrundlag for en forsvarlig uddannelsesøkonomi

Der skal etableres et nyt politisk aftalegrundlag for en forsvarlig økonomi for universitetsuddannelserne. Aftalen skal indeholde et generelt taxameterløft der kan sikre den nødvendige kvalitet i uddannelserne.

Universitetsuddannelsernes generelle underfinansiering blev bekræftet af en taxameteranalyse i 2009. Selv med et løft på 5.000 kr. på den laveste sats, er der fortsat et godt stykke op til en mere fair finansiering, ikke mindst set i lyset af, at grønthøsterbesparelsen på 2 pct. fortsætter ufortrødent. Men også i et fremadrettet perspektiv er det uholdbart med den nuværende ubalance mellem finansieringen og de politiske forventninger til universiteterne. Blandt andet forventninger og krav til øget studenteroptag - som i sig selv kan begrunde en ny uddannelsesfinansiering - infrastruktur og forsker- og undervisningskræfter.

5. Ny langsigtet aftale som afløser for globaliseringsaftalen frem til 2020

Aftalen om at lægge provenuet fra velfærdsaftalen over i globaliseringspuljen og investere midlerne i vidensektorerne, uddannelse, forskning og innovation, udløber med udgangen af 2012. Dermed er vi allerede nu sent på den i forhold til at få samlet bred politisk opbakning til at få sat nye mål for vidensektorerne og investeringerne i dem frem til 2020. For at sikre dansk fremtidig vækst og konkurrencekraft er det afgørende, at der indgås en bred politisk aftale om en række nye målsætninger for globaliseringsindsatsen frem til år 2020 og om finansieringen heraf, så der kan afsættes en ny pulje af midler til at sikre en fortsat styrkelse af vidensektorerne.

6. Forskningsinvesteringerne skal fortsat øges

Der skal sættes et nyt ambitiøst mål for forskningsinvesteringernes andel af BNP, og regeringen bør gå foran ved at fastlægge nye målsætninger for de offentlige forskningsinvesteringer, så de kommer til at udgøre 1,2 pct. af BNP i 2016 og 1,4 pct. af BNP i 2020.

Med globaliseringsstrategien påtog den danske regering sig at opfylde Barcelona-målsætningen om, at forskningsinvesteringerne i 2010 skulle udgøre 1 pct. af BNP, hvoraf 1 pct. skulle være offentlige forskningsinvesteringer. Denne målsætning har været en afgørende driver for de seneste års øgede forskningsinvesteringer og for indsatsen for at øge omfanget og kvaliteten af den danske forskning. Danmark afsætter nu omkring 1 pct. af BNP af til offentlig forskning, og de private virksomheder investerer i størrelsesordenen 2 pct. af BNP i forskning. Men vores nærmeste konkurrenter er allerede på vej mod nye ambitiøse mål for forskningsindsatsen, og Danmark må snarest sætte sig nye mål og begynde at øge investeringerne igen.

7. Et mål for de offentlige investeringer i innovation

Der skal sættes et ambitiøst mål for de offentlige investeringer i innovation. Regeringen bør - med udgangspunkt i at der i dag afsættes i størrelsesordenen 4 mia. kr. om året til det danske innovationssystems kernefunktioner - sætte sig det mål, at der i 2020 skal afsættes 5 mia. kr. årligt.

Virksomhedernes innovationsindsats kan stimuleres af offentlige investeringer i innovation, og ligesom Danmark i en årrække har haft et mål for samfundets samlede investeringer i forskning, så bør der tilsvarende sættes et helt nyt mål for de offentlige investeringer i innovation, som kan bidrage til at fastholde ambitioner og

vækst på området. Målet bør i første omgang omfatte de offentlige midler, der direkte anvendes til at stimulere innovationsindsatsen i de private virksomheder, samt de ressourcer, som afsættes til innovationssamarbejde mellem offentlige og private virksomheder.

8. Flerårsaftaler om universiteternes mål og økonomi

Gennem en årrække er der sket en voldsom udbygning af detailstyringen af universiteterne, og det har resulteret i overlappende administrative styringsinstrumenter og dokumentationskrav. Det skaber modsatrettede incitamenter, ressourcespild og manglende motivation. Derfor må der som opfølgning på universitetsevalueringen gennemføres en styringsreform, der sikrer forenkling og forbedring af universiteternes styringsvilkår og rammer – herunder de økonomiske rammer.

Styringsreformen skal for det første rumme en regelforenkling, for det andet en ny model for udviklingskontrakter og for det tredje flerårsaftaler om universiteternes økonomi, der kan sikre en ordentlig planlægningshorisont og en overensstemmelse mellem de krav, samfundet har til universiteterne, og de ressourcer samfundet stiller til rådighed for at opfylde kravene. Universiteternes udviklingskontrakter skal fungere som reelle målstyringsinstrumenter og være koblet til flerårsaftaler om økonomien, så universiteterne får tid og rum til langsigtet planlægning.

9. 60 pct. af de statslige forskningsmidler skal være basismidler

Balancen mellem basismidler og konkurrencemidler i den statslige forskningsfinansiering er blevet forrykket gennem de seneste 5 år – fra 65 pct. basismidler i 2004 til 56 pct. basismidler i 2010. Det betyder, at der simpelthen er for få frie basismidler på universiteterne og i de enkelte forskningsmiljøer.

Basismidlerne er klemte fra flere sider: En underfinansieret ph.d.-satsning kræver flere basismidler end der er bevilget til formålet, en større andel af konkurrencemidler betyder også et øget træk på basismidlerne for at tiltrække og medfinansiere eksterne midler, og endelig betyder de lave taxametre, at der ofte overføres basismidler fra forskning til uddannelse. Manglen på basismidler begrænser i alvorlig grad universiteternes handlefrihed og muligheder for at forfølge egne forskningsstrategier, og der er derfor stærkt brug for at få genoprettet balancen mellem basismidler og konkurrencemidler, så basismidlerne kommer til at udgøre minimum 60 pct. af de statslige forskningsbevillinger.

10. Konkurrencemidlerne skal fordeles 50/50 mellem fri og strategisk forskning

Der har gennem de senere år ikke blot været en ændret balance mellem basismidler og konkurrencemidler, men der er også sket en ændring af balancen mellem frie konkurrencemidler til de forskerinitierede projekter og strategiske konkurrencemidler til de politikerinitierede forskningstemaer. En del af de strategiske konkurrencemidler afsættes direkte til projekter i sektorministerierne og samtidig er bevillingen til Det Strategiske Forskningsråd efterhånden ved at være på niveau med bevillingen til Det Frie Forskningsråd.

Dette har sammen med klemmen på basismidlerne forstærket den situation, at der ikke i tilstrækkelig grad er penge til den del af forskernes egne projekter, som falder uden for de temaer, der har politisk bevågenhed. Og det er ofte de mest uventede steder, at nybrud i forskningen dukker op, og dermed kan det også være ret uforudsigeligt, hvor inspirationen til innovationen dukker op – ikke sjældent langt fra de politisk prioriterede områder. Der bør derfor være en ligelig 50/50-fordeling mellem konkurrencemidler til fri og strategisk forskning – inklusive de strategiske midler i sektorministerierne.

11. Opbygning af flere stærke klynger med konkurrencedygtige virksomheder og forskningsmiljøer på højeste internationale niveau

Danmark skal satse på at opbygge, understøtte og udbygge stærke klynger på de felter, hvor vi har både konkurrencedygtige virksomheder og forskningsmiljøer på højeste internationale niveau. For det første skal der gennemføres en kortlægning af, hvor Danmark allerede har - eller har potentiale for at få - sådanne stærke klynger med både stærke virksomheder, højtuddannet arbejdskraft og forskning på højeste internationale niveau. Dernæst kan denne viden udgøre grundlaget for at sammensætte en erhvervspolitik, der kan bidrage til at styrke det tværgående samarbejde og væksten i disse klynger og medvirke til at udvikle nye klynger. Grundlaget for støtte skal ikke være, at særlige brancher eller virksomheder er selvskrevne, men at den rette kombination af kvalitet i forskningen, konkurrenceevne og et vellykket samarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutioner er til stede.

Forslag der kan øge antallet af højtuddannede i virksomhederne

12. Ny Isbryderordning

Der etableres en ny Isbryderordning efter samme koncept som den isbryderordning, som i midten af 1990'erne bidrog til, at 1.700 små virksomheder fik ansat deres første højtuddannede.

Målgruppen for Isbryderordningen er små virksomheder med op til 50 ansatte, som ikke i forvejen har akademikere ansat. Disse virksomheder kan ved ansættelse af en akademiker få et tilskud på 50 pct. af lønomkostningerne – dog højst 16.600 kr. pr. måned – i en periode på 9 måneder.

Der vil med en passende markedsføring af den nye ordning kunne skabes en efterspørgsel fra virksomhederne i denne målgruppe svarende til, at ca. 700 virksomheder i løbet af de næste par år vil ansætte deres første højtuddannede medarbejder. Det vil med et tilskud på 150.000 kr. pr. isbrydervirksomhed samt 5 mio. kr. til administration, markedsføring og evaluering koste 110 mio. kr. over 2 år.

13. Udvidelse af videnpilotordningen

Videnpilotordningen bør videreføres og udvides, så den bliver gældende for virksomheder op til 250 ansatte. Samtidig bør bevillingen øges, så der kan sendes ca. 300 videnpiloter i luften om året for at imødekomme efterspørgslen fra den udvidede gruppe af virksomheder.

Videnpilotordningen er velfungerende, og potentialet i ordningen bør udnyttes i forhold til hele gruppen af små og mellemstore virksomheder, hvor den i dag kun gælder for virksomheder med op til 100 ansatte. Ordningen skal fortsat være målrettet de SMV'ere, som er lidt længere oppe i værdikæden, og som har gjort deres første erfaringer med højtuddannede i virksomheden, hvorfor de også er i stand til at håndtere de noget større krav til formulering af et projekt, som stilles som betingelse for at få tilskud efter denne ordning. Virksomheden må højst have 2 akademikere ansat i forvejen og kan efter godkendelse af en projektansøgning, få et tilskud på 12.500 kr. i op til 12 måneder ved ansættelse af en akademiker i projektet. En udvidelse med 200 videnpiloter vil koste 30 mio. kr. om året.

14. Videns- og udviklingsbutikker på universiteterne

Universiteterne bør have opstartsstøtte til oprettelse af Videns- og udviklingsbutikker, hvor nyuddannede kandidater under ledelse af erfarne medarbejdere kan udføre rekvirerede opgaver for virksomheder.

Universiteterne har både en enestående kompetence portefølje og direkte adgang til højt kvalificerede nyuddannede kandidater, der endnu ikke har fået fuldt fodfæste på arbejdsmarkedet. Denne kombination udgør en potentielt meget stærk videns- og udviklingsadgang for virksomheder i de enkelte regioner, og med den rette organisering kan dette potentiale omsættes i frugtbar rådgivning for virksomhederne.

Opstartsstøtten til universiteterne gives til oprettelse af Videns- og udviklingsbutikker, hvor et korps af nyuddannede kandidater under ledelse af erfarne medarbejdere kan udføre rekvirerede opgaver for virksomheder eller netværk af virksomheder. De regionale vækstfora bør kunne bidrage til finansieringen og understøtte matchningen med virksomhederne, og de unge kandidater kan få uvurderlig erhvervs erfaring i op til et år efter endt uddannelse.

15. De 62-70 årige som højt kvalificeret konsulentkorps

Staten, regionerne og de faglige organisationer må gå sammen om at opbygge de nødvendige rammer for et fleksibelt konsulentarbejdsmarked for seniorer.

Det danske samfund udnytter i uhyggeligt ringe grad den arbejdsstyrke og den fleksibilitet, der er til rådighed hos højtuddannede eller specialiserede seniorer. I Sverige har man i det seneste tiår realiseret denne milliardgevinst ved en række målrettede tiltag, men i Danmark har de +62-årige ofte kun valget mellem enten at fortsætte i hidtidig stilling eller at trække sig fuldt tilbage i alt for ung en alder.

Derfor bør staten, regionerne og de faglige organisationer i de kommende år gå sammen om at opbygge den nødvendige infrastruktur og de nødvendige støtteværktøjer til et åbent og gennemsigtigt konsulentarbejdsmarked for seniorer. Der må etableres en enkel certificeringsordning og et formidlingssystem, som gør det nemt for udbyder og efterspørger at møde hinanden og afprøve kræfter og kompetencer. Seniorarbejdsmarkedet kickstartes ved, at staten via en puljeordning medfinansierer de første 20 konsulenttimer pr. senior og/eller giver et særligt beskæftigelsesfradrag til de +62-årige.

16. Kampagner med brancheorganisationerne for at få SMV'ere til at ansætte højtuddannede.

Mange små og mellemstore virksomheder har svært ved at tage springet til at ansætte en højtuddannet – også selv om både undersøgelser og konkrete erfaringer viser, at det generelt set både øger produktiviteten og virksomhedens innovationsevne. AC og de højtuddannedes organisationer har mange gode erfaringer fra Akademikerkampagnen i forhold til at få virksomhederne i tale, men den økonomiske krise har gjort det sværere dels at opnå den direkte kontakt til virksomhederne og få dem til at ansætte en ny medarbejder, hvis de er usikre på det konkrete udbytte. Muligheden for at komme i konstruktiv kontakt med virksomhederne kan øges ved at der gennemføres brancherettede kampagner i samarbejde med de enkelte brancheorganisationer.

17. Kompetenceforløb til SMV'erne

Der afsættes en pulje, som små og mellemstore virksomheder kan trække på, til jobnær kompetenceudvikling i forbindelse med ansættelse af højtuddannede og til

kurser for virksomhedsejere og virksomhedsledere i håndtering af udviklings- og innovationsprojekter.

Når det drejer sig om innovation og udvikling i SMV'erne har pilotprojekter (både igangværende og afsluttede) afdækket et behov hos SMV'erne for et kvalitativt løft på dette felt. Erfaringer fra Brobygningsprojektet, som AC gennemførte i 2009, viste, at SMV'ere i en række tilfælde havde behov for støtte til jobnær opkvalificering af den højtuddannede, som virksomheden havde ansat. Tilsvarende viser foreløbige erfaringer fra projektet Kompetenceløft og Innovation i region Syddanmark, at der er stor efterspørgsel fra SMV'erne efter et opkvalificeringskursus for virksomhedsejere i håndtering af udviklingsprojekter.

Forslag der kan skabe mere viden og innovationskraft i virksomhederne

18. Et korps af certificerede innovationsagenter

Med sit nye debatoplæg "Styrket innovation i virksomhederne" lægger regeringen op til at gøre forsøget med innovationsagenter og innovationstjek landsdækkende, således at der etableres et nationalt korps af "Forsknings-, Teknologi- og InnovationsAgenter" i regi af GTS-institutterne. Agenterne skal tilbyde et eftersyn i SMV'ere, der ikke i dag har forsknings- og innovationsaktiviteter. Regeringens forslag er et skridt på vejen, men der er brug for yderligere forbedringer af ordningen.

For at sikre, at korpset samlet set har kompetencer, der rækker ud over den rent teknologiske innovation og kan fungere som matchmaker til alle typer af offentlige og private videninstitutioner, er der brug for at inddrage en bredere kreds af videnaktører som innovationsagenter i korpset, herunder også private konsulenter, så korpset ikke kun består af medarbejdere fra GTS-institutterne. I konsekvens heraf bør der samtidig etableres en certificeringsordning for korpset, således at alle innovationsagenter er certificeret til opgaven.

Det foreslås endvidere, at der etableres et særskilt rejsehold, som kan hjælpe virksomhederne i gang med forskning og særligt opsøge de virksomheder, der arbejder med innovation, men ikke med forskning, jf. særskilt forslag herom.

19. Puljemidler til opfølgning på innovationstjek i virksomhederne

Der bør være en særlig pulje af midler, som de virksomheder, der har fået et innovationstjek – og som ikke umiddelbart kan anvende et af de eksisterende tilbud i innovationsfremmesystemet – kan søge for at få igangsat initiativerne fra den handlingsplan, som innovationsagenten udarbejder. Det er vigtigt at det momentum som vindes, og den interesse for innovation og nyudvikling som skabes ved innovationsagentens indsats, ikke går tabt på grund af manglende finansieringsmuligheder.

At få del i midlerne skal kræve, at virksomheden ikke kan få glæde af de eksisterende innovationstilbud og at den selv medfinansierer med minimum 50 pct. Forslaget indebærer ikke, at virksomheden automatisk får puljestøtte til innovationsprojekter, blot fordi den har fået et innovationstjek af en innovationsagent.

20. Et efterspørgselsdrevet innovationstjek til små virksomheder

Der etableres en efterspørgselsdrevet innovationstjek-ordning, hvor små virksomheder (max. 25 ansatte) selv kan vælge den rådgiver og det rådgivningsfelt (nye kunder, markeder eller forretningskoncepter), der er mest relevant for den videre udvikling af forretningen. Små virksomheder har sværere ved selv at løfte innovationsudfordringerne, og ordningen vil derfor som start være målrettet disse virksom-

heder. Der skal være krav til virksomhederne om at have en vækstmålsætning i form af ambitioner om en merbeskæftigelse inden for en aftalt årrække og en årlig økonomisk vækst (omsætning på fx 20 pct.), for at kunne gøre brug af ordningen.

Privat rådgivning skaber vækst. I en britisk undersøgelse fra 2010 er det dokumenteret, at for hvert pund, private og offentlige organisationer investerer i private rådgivere, er der et afkast på 6 pund. I krisetider med vigende ordrer er der således god grund til at give tilskud til, at det bliver attraktivt for iværksættere og mindre virksomheder at få hjælp fra private rådgivere til at forny forretningskoncept, tænke i nye kunder og nye forretningsmuligheder, dvs. kort og godt at sikre, at de ikke taber i konkurrencekraft og understøttes i arbejdet med at afsøge de vækstmuligheder, der er i og omkring virksomheden.

Formålet med et innovationseftersyn/-tjek er at give mindre virksomheder bistand fra private konsulenter/rådgivere til at identificere udviklings- og innovationsmuligheder i virksomheden samt til at finde konkrete løsninger. En efterspørgseldreven ordning vil være med til at sikre, at innovationsindsatsen bliver tilpasset den enkelte virksomheds behov i stedet for kun at henvise til, hvad der er "på hylderne" i det offentlige udbudsorienterede system.

21. Fordobling af midlerne til Videnkuponordningen

Virksomhederne har vist meget stor interesse for Videnkuponordningen, som således har vist sig at være meget velegnet til at sætte SMV'erne i gang med at indhente ny viden, først og fremmest i samspil med GTS'erne. Efterspørgslen på midlerne har været så stor, at der i en periode i 2010 måtte lukkes for yderligere ansøgninger, og i lyset heraf sørgede Videnskabsministeriet for at finde ekstra midler til ordningen i efteråret 2010.

Rådet for Teknologi og Innovation bør derfor afsætte flere midler til Videnkuponordningen i 2011 og 2012. Derudover bør der igangsættes en formidlingsindsats, der kan bidrage til, at ordningen udbredes geografisk og branchemæssigt - og til ikke kun primært at omfatte GTS-institutter, men også universiteter og andre typer af videninstitutioner såsom sektorforskningsinstitutter, professionshøjskoler og videninstitutioner under Kulturministeriet.

22. GTS-systemets kompetencer og virkefelt skal bredes ud

En større del af virksomhederne påpeger, at GTS-institutterne ikke dækker de områder, hvor de har brug for rådgivning. I GTS-systemet arbejder man selv så småt på at komme tættere på universiteterne og på at skærpe blikket på serviceerhvervenes behov, men der er brug for en politisk prioriteret strategisk og systematisk indsats, der kan sikre, at GTS-systemets virkefelt og kompetencer bredes ud.

Dette kan dels ske ved, at der over en årrække arbejdes på at få nye videninstitutioner med flere og andre typer af kompetencer ind i GTS-nettet og dels ved at de eksisterende institutter øger samarbejdet med universiteter og andre videninstitutioner for at understøtte en udvikling hen imod mere dækkende kompetencer og virkefelt i den vidensservice, der samlet set tilbydes virksomhederne

23. Et rejsehold skal hjælpe virksomhederne i gang med forskning

Et rejsehold af erfarne konsulenter skal opsøge og rådgive de virksomheder, som allerede arbejder systematisk med innovation, men som gerne vil i gang med at forske og danne partnerskaber med forskningsinstitutioner.

Virksomheder, der forsker og udvikler, har højere produktivitet pr. medarbejder end innovative virksomheder, som ikke forsker og udvikler. Derfor bør der oprettes

et rejsehold af erfarne konsulenter, som kan hjælpe små og mellemstore innovative virksomheder over hele landet i gang med at forske. Opgaven er at rådgive og støtte de virksomheder, som allerede arbejder systematisk med innovation, så de lettere kan tage skridtet til at komme i gang med forskning, enten alene eller i partnerskab med en forskningsinstitution. Rejseholdets konsulenter skal særligt have viden om og netværk knyttet til forskningsverdenen og den nyeste forskningsmæssige viden, samt de skal kunne hjælpe med at matche virksomheder og universiteter. Rejseholdet skal være opsøgende i forhold til virksomhederne, og indsatsen skal suppleres, udbygge og koordineres med de regionale innovationsagenters indsats.

24. Virksomhedernes skal have øget adgang til studenterkompetencer

Universiteterne bør inspireres til og støttes i at sammensætte flere studieforløb med indlagt virksomhedspraktik. Dermed vil særligt SMV'erne bedre kunne få umiddelbar inspiration fra universiteterne. Det vil kunne styrke videnniveauet i de virksomheder, som har studerende i praktik, og det vil måske gøre det lettere for virksomheden at knytte kontakt til universitetet og eventuelt ansætte en højtuddannet efterfølgende. Der bør også arbejdes for en større udbredelse af studiejobbanker.

25. En mere fleksibel erhvervsPhD-ordning

ErhvervsPhD-ordningen er populær i virksomhederne og bidrager positivt til at knytte virksomheder og universiteter tættere sammen – og derfor burde der være potentiale for at udvide volumen i ordningen. De seneste år har der været ressourcer til tilskud til alle kvalificerede projekter i den private sektor, og noget tyder derfor på, at der er andre barrierer i ordningen, som skal overvindes.

En mulighed er at gøre ordningen mere fleksibel, så den ikke kun appellerer til kandidater, der står ved starten af karrieren, men også til mere erfarne medarbejdere, der gerne vil bidrage med deres erfaring til virksomhedens udvikling gennem et forskningsprojekt og en videre forskerkarriere. Flexibiliteten kunne eksempelvis bestå i, at det gøres muligt at gennemføre erhvervsPhD-projektet over længere tid end 3 år, samtidig med at universiteterne opfordres til ikke at kræve samme formidlingsforpligtelse af erhvervsPhD'ere som af ordinære ph.d.-ere. Desuden kan man øge virksomhedernes opmærksomhed på muligheden for at aftale bedre løn- og vilkår end grundlønnen for en ph.d.-stipendiat.

26. Flere unge forskere ud i SMV'erne

Der skal etableres en ErhvervsPostDoc-ordning, hvor der gives tilskud til, at små og mellemstore virksomheder kan ansætte unge forskere.

For at hæve videnniveauet i de små og mellemstore virksomheder bør der etableres en ordning, hvor virksomhederne kan ansætte en ung forsker i en ErhvervsPostDoc stilling med et løntilskud fra staten i en periode på op til 3 år. En sådan ordning vil gøre det lettere for de små og mellemstore virksomheder at igangsætte og fastholde forskningsaktiviteter ved at ansætte unge forskere. Alle virksomheder har i dag mulighed for at få tilskud til at ansætte en erhvervsPh.d., der gennemfører et forskningsprojekt i virksomheden. En ErhvervsPostDoc-ordning, særligt for små og mellemstore virksomheder, vil kunne bidrage til at øge forskningsaktiviteten i en række af disse virksomheder og samtidig fastholde nogle af de mange nye Ph.d.-ere, som uddannes i disse år i en forskerkarriere i den private sektor, frem for at de søger til udlandet eller søger helt andre karriereveje her i landet.

27. Flere midler til proof of concept-ordningen

Proof of concept-finansiering hjælper forskere med at modne og dokumentere lovende opfindelser, og i forbindelse med en række justeringer af ordningen i 2010 er tilskudsloftet pr. projekt nu hævet fra én til to gange 750.000 kr. Med den nyeste

Handlingsplan for Rådet for Teknologi og Innovation 2010-2013 er der afsat midler til at 75 forskere kan få op til de 1,5 mio. kr. til at modne og kommercialisere deres opfindelser. Generelt har aktørerne på innovationsområdet kun ros til overs for proof of concept-ordningen, og det foreslåes derfor, at der afsættes midler til at 150 forskere kan modtage op til maksimumsbeløbet i støtte.

28. Ressourcer til øget samarbejde mellem universiteter og virksomheder gennem afbureaukratisering

Aktuelt er forskernes samarbejde med virksomhederne ofte noget, som kommer oveni kerneopgaverne inden for forskning og uddannelse, og det kan gøre det svært for forskerne at igangsætte nye og opsøgende initiativer. Derfor er der brug for at skabe mere tid og rum til at forskerne kan tage initiativer i forhold til at styrke samarbejdet med erhvervslivet og øge kontakten til virksomhederne, fx i form af netværksarbejde og videndeling. I forbindelse med det igangværende arbejde omkring regelforenklning og afbureaukratisering på universitetsområdet, må der sættes fokus på at omsætte nogle af de frigjorte ressourcer på universiteterne generelt og hos de enkelte forskere i øget samarbejde mellem forskerne og virksomhederne.

29. Forskerne skal belønnes for samarbejde med virksomhederne

Der er brug for at udvikle idéer til, hvordan universiteternes karriere- og belønningssystemer kan indrettes, så de i højere grad end i dag giver de enkelte forskere incitamenter til at samarbejde med virksomhederne.

Der er behov for en systematisk indsats for at udvikle universiteternes incitamentsstruktur, så den i højere grad tilskynder til og belønner forskernes samarbejde med eksterne parter i erhvervslivet og de offentlige institutioner. For den enkelte forsker skal det både være motiverende, lærerigt og kunne betale sig at samarbejde med virksomhederne. Incitamentsstrukturen på universiteterne har i dag langt den største vægt på kerneopgaverne forskning og uddannelse, og samarbejdet med virksomhederne kommer oftest i sidste række i prioriteringen af opgaverne. Derfor må der nedsættes en arbejdsgruppe, der kan udvikle forslag til, hvordan universiteternes karriere- og belønningssystemer kan indrettes, så det lønner sig for forskerne at samarbejde med virksomhederne. Samtidig må det sikres, at universiteternes og forskernes forskningsmæssige frihed og integritet respekteres.

30. Særskilt bevilling til at fremme videnoverførsel

For at sikre, at der generelt set er ressourcer på universiteterne til samarbejdet med virksomhederne, skal de have en særskilt bevilling til at fremme videnoverførsel til erhvervslivet. En sådan særskilt bevilling kan bidrage til at synliggøre og afskærme universiteternes ressourcer til videnoverførsel og samarbejde med virksomhederne. Bevillingen må bygges langsomt op over en årrække via nye midler, så ressourcerne ikke trækkes fra bevillingerne til forskning og uddannelse.

31. Støtte til innovationsworkshops med fokus på markedsduelighed

Forskerparker og innovationsmiljøer tildeles særlige puljemidler til at igangsætte og drive innovationsworkshops for iværksættere, forskere og entreprenører med fokus på nye opfindelsers markedsduelighed.

Det danske kommercialiserings- og innovationssystem er blevet kritiseret for i de tidlige faser af modningen af en idé eller opfindelse til kommercialisering at have for stor fokus på forretningsplaner og for ringe fokus på idéens bæredygtighed i forhold til markedet og kommende brugere. Et virkemiddel som har været anvendt bl.a. i USA er åbne workshops, hvor idémagere og iværksættere med støtte fra videnrådgivere kan mødes og præsentere deres idéer for hinanden og sætte fokus på, hvordan idéen/produktet konkret vil kunne gøre sig på et kommercielt marked.

32. Sprog, kultur og kommunikation som vækstdrivere i erhvervslivet

Erhvervslivet kommunikerer og handler i stigende grad på kryds og tværs af sprog- og kulturgrænser. Mundtligt, skriftligt og digitalt. Derfor ligger der et betydeligt vækstpotentiale for dansk erhvervsliv i at virksomhederne kommunikerer og handler på samhandelspartnerens præmisser, især i en situation hvor samhandelspartneren opfordres til at købe danske produkter og serviceydelser.

Virksomhederne skal derfor have adgang til ressourcer inden for sprog, kultur og interkulturel kommunikation. Virksomhedernes bevidsthed og viden om vigtigheden af anvendelse af disse ressourcer skal forbedres, og virksomhederne skal i højere grad vide hvordan sproglige og kulturelle faktorer kommer i spil i professionelle, erhvervsmæssige sammenhænge.

Vigtigheden af anvendelse af sprog- og kulturressourcer skal i langt højere grad end tilfældet er det i dag, indbygges i den generelle og konkrete eksportrådgivning og i forbindelse med eksportfremstød, især med fokus på små og mellemstore virksomheder.

Uddannelse i fremmede sprog og kulturer bør styrkes hele vejen gennem uddannelsessystemet, viden om fremmede sprog og kulturer som vækstpotentiale bør øges i den eksisterende rådgivningsstruktur, og gennem videnpilotordningen skal virksomhederne have mulighed for at knytte kompetencer inden for sprog og kultur til sig.

33. Alumne-netværk med fremtidig netværksdannelse som formål

Mange af universiteternes dimittender er fremtidens beslutningstagere i dansk erhvervsliv. Denne ressource kan universiteterne i langt større grad drage nytte af, end tilfældet er i dag, ved at bruge alumne-netværk strategisk til at knytte tættere bånd med deres tidligere studerende.

Via alumne-netværk vil universitetets alumner få større viden og indsigt i mulighederne for at indgå i forsknings- og udviklingssamarbejder eller uddannelsessamarbejder med universitetet. En tættere tilknytning til sit gamle universitet vil gøre det mere naturligt at involvere sin virksomhed eller afdeling i samarbejder med universitetet når den rette lejlighed måtte opstå.

34. Flere udenlandske topledere til danske virksomheder

I et samarbejde mellem Økonomi- og Erhvervsministeriet og erhvervslivets organisationer, udarbejdes en handlingsplan for at rette op på et givet efterslæb i adgangen til udenlandske topledere og bestyrelsesmedlemmer.

En ny undersøgelse har vist, at en af delforklaringerne bag Tysklands overraskende stærke konkurrenceevne og evne til global interessespredning er, at andelen af udlændinge i toppen af de tyske virksomheder er meget stor. Det er i den forbindelse tankevækkende, at Danmark er blandt de OECD-lande med lavest andel af udlændinge blandt topledere.

Det kan blive problematisk for danske virksomheders konkurrenceevne på sigt, hvis de ikke i større udstrækning har blik for, at konkurrence- og innovationskraft kræver forskellighed i nationalitet, erfaringer, kompetencer, tænkemåder og personligheder. Denne mangfoldighed er ikke til stede i dag. Der er derfor behov for en større grad af mangfoldighedsledelse i danske virksomheder, og her kan flere internationale topledere være en af vejene til at skabe en ny kultur i virksomhederne, der fremmer nytænkning og globalt udsyn.

Det danske skatteniveau er ganske givet blandt en af forklaringerne, men der er grund til at gennemføre en nærmere komparativ analyse om hvorvidt adgangen til de internationalt mest kompetente ledere er god nok. En sammenhængende toplederanalyse kan generelt bidrage til en kvalificeret diskussion af, om vi har de grundvilkår, som kan gøre Danmark til et både åbent og konkurrencedygtigt samfund i de næste 10 til 20 år.

Forslag der kan skaffe flere virksomheder og mere vækst i virksomhederne

35. Innovationssigte i den offentlige sektors indkøbspolitik

Der skal være bedre adgang for innovative vækstiværksættere til at byde ind på opgaver, som den offentlige sektor bringer i udbud. Det kan ske ved, at ministerier og styrelser forpligter sig til at reservere en lille del af deres udviklingsomkostninger til køb og udvikling af nye innovative løsninger fra små og mellemstore virksomheder (ca. 2-5 pct.).

En intelligent offentlig efterspørgsel vil ikke alene give små og mellemstore virksomheder adgang til det offentlige marked, men der vil også være en betydelig gevinst forbundet med at få nye spillere på banen til at byde ind med inkrementelle (forbedringer af eksisterende løsninger) eller radikale nye løsninger på store som små samfundsmæssige udfordringer. Ordningen bør være midlertidig og udgøre startskuddet for udviklingen af en ny indkøbskultur, hvor offentlige institutioner fremadrettet ændrer indkøbspraksis og aktivt medvirker til at fremme innovation og iværksætteri.

Udfordringen i dag er, at den offentlige sektor har sit primære fokus på at købe billigst muligt frem for "bedst og billigst". I virkeligheden er der i den offentlige indkøbspolitik et ekstremt fokus på discount. Alt for mange offentlige indkøbere er tyet til en kortsigtet indkøbsstrategi. Der er behov for at bane vejen for en mere langsigtet og kvalitetsbevidst indkøbspolitik, hvor grundlaget for indkøbspolitikken bliver kloge investeringer i en fremtidig velfungerende offentlig sektor frem for nogle hurtige små lokale økonomiske gevinster.

En indkøbspolitik, der lægger vægt på kvalitet og helhed vurderet over en længere årrække, vil betyde, at der i den offentlige sektor skal udvikles en mere innovationsparat organisationskultur, hvor der er en vilje og parathed til at sætte det lange lys på. Den kommer ikke af sig selv, og kræver derfor, at sektoren pålægges et ansvar for denne udvikling og gør sig erfaringer med de gevinster, der kan være forbundet med at indgå et samarbejde med små private virksomheder.

Øremærkningen af indkøb bør omfatte såvel indkøb, der skal i EU-udbud, som indkøb der udelukkende er omfattet af danske regler. Ordningen om at øremærke en procentdel af offentlige indkøb til iværksættere kan umiddelbart indføres i de danske regler.

36. Rådgivning der kan lette virksomheders generationsskifte

Der ligger en potentiel samfundsøkonomisk gevinst i at sunde eksisterende virksomheder overlever et generationsskifte og dermed bevarer arbejdspladser. Det betyder dels, at der ikke nedlægges arbejdspladser og dels at der ikke skal anvendes ressourcer på at bygge en helt ny virksomhed op fra grunden.

Den demografiske udvikling og ejerstrukturen i en række danske virksomheder betyder, at en række virksomheder i de kommende år står overfor et generationsskifte. Det samlede årlige potentiale for generationsskifter er anslået til 10.000. Over

en 10-årig periode vurderes det, at ca. 100.000 af samtlige virksomheder står overfor enten lukning eller videreførelse.

"Gratis rådgivning før virksomhedsstart", bør også kunne anvendes i forbindelse med rådgivning om generationsskifte. En udvidelse af de eksisterende ordningers fokus til også at omfatte rådgivning i forbindelse med generationsskifte, skal naturligvis ske inden for de eksisterende økonomiske rammer.

37. Bedre startvilkår og mere fleksibilitet for freelancere

Freelancere og iværksættere befinder sig i opstartsfasen typisk i en gråzone i forhold til arbejdsløshedslovgivning/-forsikring. De eksisterende regler opererer kun med begreberne lønmodtagere og selvstændige, mens realiteten er, at det inden for visse brancher er blevet mere almindeligt med atypiske ansættelser som freelancer, konsulent eller honorarmodtager. Virksomheders outsourcing af delopgaver betyder en stigning i antallet af atypiske ansættelsesformer, der er vigtige for at større virksomheder kan sikre en høj grad af fleksibilitet i produktionen og forblive konkurrencedygtige. Med andre ord udgør freelancere og opstart af små virksomheder centrale elementer i fremadrettet vækststrategi.

Indførelse af en opstartydelse (på dagpengeniveau) til freelancere/iværksættere kunne være en måde at sikre denne gruppe et minimums indtægtsgrundlag i en overgangsperiode (2 år), der kunne suppleres med en modregning, hvis der begynder at være en fornuftig indtjening inden for den 2-årige overgangsperiode. En sådan model er kendt og fungerer i de øvrige nordiske lande.

38. Afskaffelse af iværksætterskatten

Det bør samfundsmæssigt være lønsomt at investere i iværksættere, som tager en risiko og skaber vækst og nye jobs. Der bør derfor indføres en afskaffelse af den eksisterende porteføljeaktiebeskatning, "iværksætterskat" på afkast ved investering, foretaget af iværksættere og investorer, der ejer mindre end 10 pct. af virksomheden.

Iværksætterskatten bør afskaffes helt, så det igen bliver attraktivt at investere i små nyopstartede vækstvirksomheder. En afskaffelse af iværksætterskatten vil øge investeringer i nystartede potentielle vækstvirksomheder og dermed udgøre et vigtigt politisk signal, der kan stimulere og fremme en større økonomisk risikovillighed generelt og mere specifikt en parathed til at starte egen virksomhed.

39. Rate- og kapitalpensioner skal bedre understøtte vækstiværksættere

Flere analyser har peget på, at hovedudfordringen i dag ligger i at aktivere eksisterende passive kapitalreservoir. En aktivering af rate- og kapitalpensioner til bedre at understøtte vækstiværksættere kunne således være et led i en sådan strategi.

I 2005 blev skattelovgivningen ændret, således at blev muligt at anvende rate- og kapitalpensioner til at investere i unoterede ejerandele. Regeringen havde store forhåbninger til ordningen. I regeringens handlingsplan for risikovillig kapital fra 2005 blev det anslået, at ordningen vil kunne forbedre virksomhedernes adgang til risikovillig kapital med op til 10 mia. kr. I en opgørelse fra Finansrådet fra 2009 fremgår det, at ordningen kun har stimuleret markedet med ca. 750 mio. kr.

Med skattereformen, der trådte i kraft 1. januar 2010 blev der indført et loft over fradrag for årlige indbetalinger på ratepensioner på 100.000 kr. Såfremt der sker indbetaling på en nyoprettet rate og kapitalpensionsordning, der kun anvendes til investering i vækstiværksættere, bør der ikke være loft over fradrag for de årlige indbetalinger.

40. Strukturfondsmidler til innovative fremtidsorienterede erhverv

Der er behov for at målrette strukturfondsmidlerne til at investere i, at gøre vort samfund mere innovationsparat og dermed i stand til at fremme vækst og beskæftigelse. I forbindelse med indgåelse af partnerskabsaftaler mellem de regionale vækstfora og regeringen om vækst og erhvervsudvikling bør det aftales, at målrettede strukturfondsmidlerne til regionale innovationsaktiviteter.

En målretning af anvendelsen af strukturfondsmidlerne til innovationsaktiviteter understøttes af Kommissionen, der har tilkendegivet, at der i.f.m. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling fremadrettet vil blive afsat betragtelige finansielle ressourcer til støtte for innovative initiativer i EU. Det nationale (for)arbejde bør allerede nu påbegyndes og ikke afvente Kommissionens samlede europæiske udspil i forbindelse med 2013-programmet for strukturfondsmidlerne.

41. Nordisk privat-offentligt venture kapitalfond

Hvis vi i Norden skal have en chance for at fastholde og tiltrække vækstvirksomheder og klare os i den internationale konkurrence, må der arbejdes på at opbygge et tættere nordisk samarbejde om at skabe et miljø, der vil gøre det attraktivt at starte og udvikle sin virksomhed i Norden.

Der bør skabes et solidt nordisk venturemarked med en fond, bestående af offentlig og privat kapital, der kan yde økonomisk bistand til virksomheder. Venturemarkerne i de nordiske lande er små og er til og med siden finanskrisen blevet endnu mindre, samtidig er behovet for risikovillig kapital af en vis volumen ikke blevet mindre. Alt i alt peger det på behovet for etableringen af en fælles nordisk fond, der kan tilføre nye vækstvirksomheder risikovillig kapital af en tilstrækkelig volumen.

42. Nordisk business angel netværk med sektorfokus

Der bør udvikles et netværk af nordiske private investorer med indgående sektorkendskab, der kan udveksle erfaringer og viden på tværs af landegrænser og dermed fremme investeringslysten på tværs af landegrænser.

43. Fælles nordisk vækstprogram "Fra gazelle til vækstvirksomhed"

Der bør sættes på og gøres mere for at understøtte nye lovende gazellevirksomheder i de nordiske lande, da disse virksomheder bidrager forholdsmæssigt mere til beskæftigelse og økonomisk vækst end andre virksomheder. Et nordisk vækstprogram vil kunne samle og udvikle de hurtigst voksende virksomheder fra de nordiske lande og bidrage til udviklingen af en nordisk iværksætterinfrastruktur, der også kan få stor betydning for opbygningen af en national iværksætterinfrastruktur.

Begrundelsen for en særlig nordisk indsats skulle være, at styrke de nordiske lande i den internationale konkurrence. Da vore lande møder identiske udfordringer, vil en koordineret nordisk indsats kunne føre til et bedre resultat, end hvis de enkelte lande arbejder på egen hånd. Landene i Norden er ganske enkelt for små til at bygge et system, der kan tiltrække iværksætterkompetencer, viden til regionen og samarbejde med eksperter og investorer fra resten af verden.

Forslag der kan fremme at højtuddannede bliver iværksættere

44. Innovations- og erhvervsforløb for særligt dygtige studerende

Universiteterne skal i større omfang have til opgave at uddanne særligt dygtige og innovative medarbejdere til dansk erhvervsliv. Dette arbejde skal understøttes ved at der afsættes en erhvervselitepulje til udvikling og gennemførelse af innovations- og erhvervsrettede eliteforløb, såkaldte "Honours Degrees" og "Add on-forløb".

Allerede i dag udbyder universiteterne såkaldte eliteforløb til særligt dygtige studerende, men generelt benyttes disse forløb mest til at identificere og udvikle forskerspirerne blandt de studerende. For de særligt dygtige studerende, der ikke har intentioner om at forfølge drømmen om en klassisk forskerkarriere på universitetet, er der derimod sparsomt med tilbud. Disse studerende skal i højere grad udfordres ved, at de tilbydes særlige innovations- og erhvervsspor på eliteniveau.

Ideen er, at studerende efter evne og interesse kan ansøge om optagelse på et eller flere honours-moduler, som så erstatter en del af den ordinære uddannelse. Læringsudbyttet og studenterarbejdsindsatsen for elitetilvalget ligger ud over det som kræves på ordinære niveau. Den anden højniveau-model er såkaldte "Add on-forløb", der er selvstændige og afrundede forløb, der tages parallelt med den studerendes ordinære kandidatuddannelse. Det giver gode muligheder for tværfaglighed, fordi man fx kan udbyde et uddannelsesforløb som går på tværs af eksisterende fagopdelinger og dermed udnytte, at de studerende kommer med forskellige uddannelsesmæssige baggrunde.

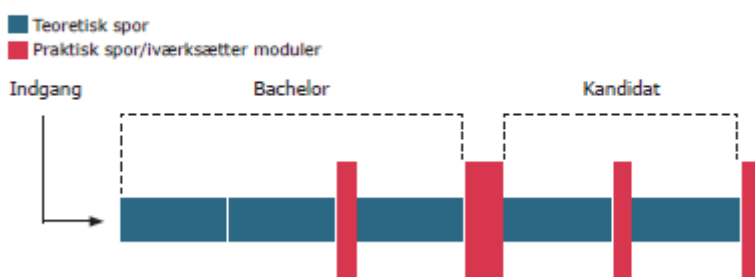
45. "Iværksætter-parallelforløb" til LVU-uddannelserne

Studerende skal kunne vælge at gennemføre "iværksætter-parallelforløb" af 1-2 års varighed som en udvidelse af en universitetsuddannelse. I disse forløb kan de studerende styrke deres iværksætterkompetencer og fx udvikle en opfindelse eller en forretningsidé sammen med en virksomhed.

Hvor forslaget om de innovations- og erhvervsrettede eliteforløb kræver, at den enkelte studerende når mere på den samme tid, vil dette mere radikale forslag potentielt have en større gruppe af universitetsstuderende som målgruppe. De nye "iværksætter-parallelforløb" skal være offentligt understøttede forløb af 1-2 års varighed, der kan komplementere en klassisk universitetsuddannelse. Det kan ske som tilbud om parallelforløb lagt til bachelor- og kandidatuddannelsen, således at der hverken fjernes elementer i hovedstrukturen (3+2) eller bidrages til yderligere stoftrængsel på uddannelserne. De facto studietiden udvides, men til gengæld opnår de studerende øget kompetencebredde uden at uddannelserne skal brydes op.

Ideen udspringer af tre ting: For det første er de bedste (praksisorienterede) kandidater ofte dobbeltkvalificerede fx i kraft af studiejob, tidligere erfaringer eller orlovsperioder. For det andet betyder studiestrukturen, at mange tvinges til at vælge mellem praktikophold eller udlandsophold, selv om de og samfundet ville få stor glæde af begge dele. Og for det tredje bliver vi i Danmark nødt til at lede efter kompenserende mekanismer for det erhvervselement i uddannelserne, der gør universitetsstuderende i fx Silicon Valley i USA så fremragende i dobbelt forstand.

FIGUR
Et eksempel på et kombinationsforløb

En mulighed er, at en andel af de studerende kan søge om adgang til både taxametre og SU til semester- eller helårsforløb, hvor de afprøver udviklings- og forretningsideer undervejs i bachelor- eller kandidatstudiet. Kravet er et go fra både en intern vejleder på universitetet og en ekstern vejleder fra erhvervslivet.

46. Flere forskere fra erhvervslivet ind på universiteterne

Der må sættes fokus på at få flere erfarne forskere fra erhvervslivet ind på universiteterne, for at de kan bidrage til øget samarbejde og mere mobilitet mellem universiteter og virksomheder. Interessen og barriererne herfor blandt de privatansatte forskere og på universiteterne må undersøges.

For at skabe øget dynamik, mere samarbejde med virksomhederne og mere iværksætterånd på universiteterne er der brug for rollemønstre blandt de universitetsansatte, og dermed er der brug for også at rekruttere forskere, der har haft en karriere uden for universitetet. Den rent akademiske meritering er alfa og omega, og i praksis rekrutterer universiteterne derfor sjældent forskere, som i en periode har forsket eller været ledere i private virksomheder - eller har etableret egen virksomhed. For de unge universitetsforskere er karrierevejen til en fast stilling lang og vanskelig, og derfor er mobiliteten ofte ringe, og forskerne flytter sjældent mellem erhvervsliv og universiteter.

Derfor må der gennemføres en undersøgelse af, om der blandt forskere med erhvervsbaggrund er en interesse for at have forskellige former for tilknytning til et universitet, herunder eventuelt en fast stilling – og hvad der hindrer dem i at følge denne interesse. Det må vurderes, om der i universiteternes rekrutterings- eller aflønningsstruktur er u hensigtsmæssige barrierer for denne form for mobilitet, og i så fald må der tages initiativer til at overvinde dem.

Forslag der kan gøre den offentlige sektor til innovationsområde

47. Pulje til offentligt / privat udviklingssamarbejde

Der afsættes en pulje på fx 100 mio. kr. til at igangsætte en række offentlig-private innovationsprojekter, der har til formål at søge innovative løsninger på den offentlige sektors udfordringer, bl.a. krav om øget velfærd og højere service og ikke alene på arbejdskraftbesparende teknologi.

Formålet med puljen er at starte en proces hen imod udvikling af nye produkter, processer og serviceydelser, som er anvendelsesorienterede for den offentlige sektor, og kan kommerialiseres af den private sektor, som vil fremme innovationskraften og -kapaciteten i begge sektorer.

48. Tilbud om innovationstjek til offentlige institutioner

Kerneydelsen kan bringes i centrum ved dels bedre og oftere at *inddrage brugere*, dvs. borgere i udvikling af nye løsninger. Dels ved i større udstrækning at gøre brug af den viden, *de offentligt ansatte* har om hvordan den offentlige sektor kan fornys, via udvikling af kvaliteten af ydelserne og omdefinering af de områder af den offentlige service, hvor ydelserne ikke længere er tidssvarende og/eller imødekommer en efterspørgsel fra borgerne.

På samme måde som små og mellemstore virksomheder kan have behov for bistand til såvel analyse som gennemførelse af innovationstiltag (innovationstjek-ordning) på samme måde er der behov for en ordning målrettet den offentlige sektor. Formålet med innovationstjek-ordningen, målrettet den offentlige sektor er via

bruger og medarbejderdreven innovation at frigøre ressourcer til kerneopgaverne og sikre en nye og bedre opgaveløsning i den offentlige sektor.

Der reserveres 50 mio. kr. over en 2-årig periode til et pilotprojekt vedr. udvikling af en innovationstjek-ordning for den offentlige sektor i erkendelse af, at der er behov for en opsøgende innovationstjeneste også i den offentlige sektor, inspireret af den ordning om regionale innovationsagenter, der eksisterer for den private sektor. Målet med pilotprojektet er, såfremt erfaringerne viser sig at være positive, at gøre ordningen permanent.

Evalueringen af innovationsagent-ordningen i den private sektor kunne dokumentere, at der er et stort innovationspotentiale blandt små og mellemstore virksomheder. To tredjedele af de virksomheder, som innovationsagenterne ydede sparring, havde hidtil ikke eller kun i meget begrænset omfang været innovative. 40 pct. af virksomhederne var efter et besøg af innovationsagenter i gang med eller havde lagt planer for, at igangsætte nye innovationsaktiviteter.

Det er dog værd at understrege, at ordningen ikke kun målrettes en opsøgende indsats inden for arbejdsbesparende teknologi, men at ordningen retter sig bredt mod alle typer innovationsaktiviteter, der vil kunne medføre nye og effektive løsninger i den offentlige sektor.

49. Den offentlige sektor som teststed for energi- og miljøteknologiske udviklingsprojekter

I dag foregår støtten via Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram, EUDP-programmet, der løber fra 2007-2010. Men der mangler en stillingtagen til en reel fornyelse af programmet.

På dette års finanslov er der afsat 412 mio. kr. til programmet. En kort tidshorisont for 1 eller 2 år ad gangen skaber usikkerhed for aktørerne, der er således behov for en mere langsigtet økonomisk plan for ordningen for at sikre en fortsat samfundsøkonomisk bæredygtig vækst, som satsningen på test- og demonstrationsprojekter repræsenterer.

Der er derfor behov for en reel forlængelse af EUDP-programmet, dvs. at der afsættes midler for en længere årrække til støtte af de kommuner og virksomheder, som indgår et samarbejde omkring test- og demonstrationsprojekter.

50. Offentlige krav der kan fremme bæredygtig udvikling og produktion

Danmark skal brandes mere offensivt og være kendt for kvalitet, kontrol med arbejdsvilkår, produktionsforhold, råvarer og miljø, så det bliver tydeligt for forbrugeren, at varen lever op til deres krav om miljømæssig og social bæredygtighed.

Den danske erhvervspolitik skal medvirke til at fremme en bæredygtig udvikling såvel miljømæssigt, socialt og økonomisk. Miljømæssig bæredygtighed er gennem de seneste år blevet et stadigt væsentligere konkurrenceparameter.

'Made in Denmark' er i mange lande et kvalitetsstempel. Dette brand skal fastholdes og udbygges yderligere, således at vi kan få en konkurrencemæssig fordel.

Danske serviceydelser skal brandes, så man ude i verden ved, at hvis man hyrer en dansk virksomhed til at levere service, får man ydelser af højst mulig kvalitet. Det betyder bl.a. at der skal ske en mærkning af bæredygtige produktionsprocesser og produkter, der også omfatter de miljømæssige krav, der gælder for det danske marked. Desuden skal Danmark være førende med hensyn til kontrolleret brug af

råvarer. Alle interesser skal være med ved bordet, når kravene til produkter på det danske marked defineres.

Forslag der kan bidrage til at forbedre videnbalancen med udlandet

51. Fradrag til små og nyopstartede virksomheder for forsknings- og udviklingsudgifter

Med henblik på at stimulere virksomhedernes innovation gennem lavere omkostninger, bør der indføres en ordning med skattefradrag for forsknings- og udviklingsudgifter, inspireret af Norge.

Ordningen kan tilrettelægges på flere måder, men en dansk ordning kunne - med inspiration fra Norge - indeholde krav til virksomhedernes størrelse, omsætning og ejerkreds (min. 25 pct. af støtteberettigede virksomheders ejerkreds må stamme fra en stor virksomhed) samt krav om hvor stor en andel af forskningsudgifterne, der opnås fradrag på. Endelig må der fastsættes et beløbsmæssigt loft for fradragsordningen.

For at undgå misbrug og overtræk vil virksomhederne kun få et skattefradrag for 20 pct. af forskningsudgifterne, og max. 5 mio. kr. pr. virksomhed pr. år for egen udført forskning og af max. 10 mio. kr. hvis der er tale om køb af tjenester fra en forskningsinstitution. Ordningen skal alene gælde små og nyopstartede virksomheder (max. 50 ansatte).

Det er vigtigt at sikre, at også virksomheder, der ikke her og nu har et regnskabsmæssigt overskud, som gælder for en del iværksættere og nystartede virksomheder, kan gøre brug af ordningen, fx ved at stille krav om en særlig godkendelsesprocedure for disse virksomheder. Her vil der således blive tale om en form for negativ beskatning, dvs. de får penge tilbage i skat, før de har et overskud at modregne i. Den negative beskatning vil både skabe lige konkurrencevilkår, bidrage til et bedre afkast og reducere kapitalbehovet for denne gruppe af små virksomheder.

52. Enklere adgang for udenlandske forskere

Alle med en ph.d.-uddannelse fra top 200 universiteter har automatisk adgang til at komme til Danmark. For forskere uden for top 200 fastholdes det nuværende point-system.

Den nuværende Green Card-ordning er kompliceret og bureaukratisk. Der er behov for et mere enkelt og åbent system for forskere, hvor alle med en ph.d. fra top 200 universiteter automatisk får adgang til at komme til Danmark.

Selv i en økonomisk krise vil der være strukturel mangel på forskere med særlig viden, kvalifikationer og forskningstraditioner inden for fx nye markeder, sprog, kulturer e.lign., som danske virksomheder ikke nødvendigvis kan få adgang til i Danmark. Det vil derfor fortsat være vigtigt, at Danmark kan tiltrække udenlandske forskere med særlige kompetencer.

53. Arbejdskraftstipendier til dygtige udenlandske studerende

For at sikre udenlandske talenter til udvalgte dele af det danske arbejdsmarked oprettes en ny arbejdskraftstipendieordning, der målrettes de akademiske uddannelser, der oplever særlig arbejdskraftmangel.

Stipendierne uddeles af universiteterne og gives til dygtige udenlandske studerende, som efter afsluttet kandidatuddannelse forpligter sig til at arbejde i Danmark el-

ler for en dansk virksomhed i udlandet, i for eksempel to efterfølgende år. Såfremt den udenlandske dimittend ikke ønsker at blive og arbejde i Danmark eller for en dansk virksomhed i to år, er stipendiet at betragte som et studielån, der tilbagebetales til den danske stat.

Ved at give udenlandske studerende deres uddannelse i Danmark får dansk erhvervsliv adgang til en unik højtuddannet arbejdskraft, der samtidig kan være kulturel brobygger til eksportmarkederne.

54. Udenlandske studerende skal kunne komme i a-kasse

Nyuddannede udenlandske studerende og danskere, som er kommet tilbage til Danmark for at studere, skal have lettere ved at komme i A-kasse.

Kravet om, at man skal have været bosiddende i Danmark, før man påbegyndte sin uddannelse, for at være berettiget til at blive optaget som dimittend, bør slækkes. I stedet kan der fx være krav om, at man skal have læst de sidste to år af uddannelsen i Danmark for at kunne melde sig i A-kasse og opnå dagpengeret som alle andre.

Dermed tilskyndes udenlandske studerende og hjemvendte danskere i højere grad til at blive og søge job i Danmark frem for i udlandet – da det normalt tager 3 til 6 måneder for nyuddannede akademikere at finde deres første job.

Dette forslag kan dog ikke stå alene. Hvis udenlandske studerende skal have lettere ved at komme ind på det danske arbejdsmarked må der også arbejdes målrettet med, at flere af de udenlandske studerende får et studiejob, mens de uddanner sig i Danmark.

En analyse af den internationale beskæftigelsessituation efter endt uddannelse i Danmark fra 2009 peger på, at godt 70 pct. af de internationale studerende rejser hjem efter endt uddannelse, selv om op mod 70 pct. af de internationale studerende gerne ville blive her. I undersøgelsen peges der på, at en af de store barrierer for fastholdelse er mangel på kontakt mellem internationale studerende og danske virksomheder. Vi skal synliggøre de internationale studerende over for virksomhederne og gøre det lettere for virksomhederne at komme i kontakt med de internationale studerende i studieforløbet.

55. Flere internationale skoler

Hvis vi skal kunne tiltrække flere udenlandske højtuddannede og få dem til at bosætte sig i Danmark med deres familier, er der behov for flere internationale skoler og for større kapacitet på de internationale skoler samlet set – både en større geografisk dækning og flere pladser generelt.

56. Velkomstpakker for udlændinge rettet mod fritiden

Der skal være et tilbud til danske familier, som ønsker kontakt med nye udenlandske tilflyttere i kommunen, og et tilbud om en måneds gratis deltagelse i lokalområdets fritidsaktiviteter til nye udenlandske borgere. Der udarbejdes en særlig velkomstpakke på engelsk til udenlandske nye borgere, indeholdende en invitation til en introdag til lokalsamfundet på rådhuset, hvor de bydes velkommen og orienteres om de to ordninger.

I lande, hvor der er en aktiv og offensiv politik for at tiltrække højtuddannet udenlandsk arbejdskraft, er der fokus på fritid og sociale kontakter i det nye værtsland som afgørende for, om han/hun/familien falder til og vælger at blive boende.

I Danmark har vi til dato ikke rigtig satset på at sikre en god integration og fastholdelse af den arbejdskraft, vi formår at tiltrække. Selv om tilgangen af udenlandske specialister i Danmark er steget, viser flere undersøgelser, at de hurtigt forlader landet igen. De falder ikke til.

Målet med at afsætte midler til de to ordninger er at facilitere mødet mellem de nye udenlandske borgere og danskerne i lokalområdet og derved skabe grundlaget for en vellykket integration. I dag investeres store summer i rekruttering af arbejdskraft, men hvis der ikke følges op og sikres en fastholdelse, kan rekrutteringen vise sig at blive en dyr omgang i stedet for den langsigtede og gode investering, der var udgangspunktet. Finansieringen af de to ordninger kan ske via puljemidlerne på Integrationsministeriets område.

57. National strategi for at bringe danske videnarbejdere hjem

Der er brug for en national strategi for at bringe danske videnarbejdere tilbage til Danmark i erkendelse af, at de bidrager positivt til værditilvæksten i samfundet. En national strategi skal indeholde incitamenter for at gøre det attraktivt for danske videnarbejdere at vende hjem efter en årrække i udlandet.

Det er meget positivt, at danske videnarbejdere drager ud i verden for at opnå internationale erfaringer og kompetencer, men det er også afgørende, at en væsentlig del af dem har lyst til at vende tilbage til Danmark igen og anvende deres ressourcer og nye kompetencer i danske virksomheder eller på danske universiteter. I stedet for at straffe de danske videnarbejdere, som rejser ud, så er der behov for at belønne de danskere, der er vendt hjem efter at have arbejdet i udlandet i en årrække. Videnarbejdere, som har erfaringer fra udlandet og som vender hjem, kan nemlig være en meget vigtig ressource, fordi de på den ene side kommer med nye idéer, kompetencer og erfaringer og har netværk i udlandet og på den anden side er lette at integrere i danske virksomheder og på danske videninstitutioner.

I en national strategi for at bringe danske videnarbejdere hjem kan eksempelvis indgå økonomiske incitamenter men også andre incitamenter, fx bedre forskningsmuligheder og/eller arbejdsforhold i en periode kunne være bud på, hvad en sådan strategi kan indeholde.

58. Flere internationale videnskabelige kongresser og møder i Danmark

Internationale videnskabelige kongresser og møder bidrager til at internationalisere den danske forskning og stimulerer etableringen af tværnationale forskningssamarbejder.

Forslag til en stærkere prioritering af erhvervspolitikken

59. Cost-benefit evaluering af alle erhvervsstøtteordninger

Der bør gennemføres cost-benefit evalueringer af alle bestående og nye erhvervsstøtteordninger, for at undersøge, om de reelt bidrager til at skabe øget velstand og vækst. Såfremt det ikke er tilfældet for en konkret ordning, må den udfases, og midlerne i stedet investeres i bedre rammevilkår for virksomhederne såsom forskning, uddannelse og innovation.

Vi ved ikke ved nok om effekten af den danske erhvervsstøtte, og for at sikre at midlerne anvendes bedst muligt, er der behov for en cost-benefit evaluering af alle bestående erhvervsstøtteordninger. Samtidig bør alle nye foreslåede erhvervsstøtteordninger gennem en cost-benefit vurdering, før disse eventuelt vedtages. Cost-benefit analysen bør udføres af udenlandske eksperter for at sikre uvildighed.

Hvis analyserne af de eksisterende ordninger viser, at en specifik ordning ikke fremmer den danske vækst, da bør ordningen – såfremt der ikke er andre væsentlige politiske hensyn – udfases så hurtigt som muligt. På samme måde bør nye ordninger kun indføres, såfremt de i cost-benefit analysen viser sig at bidrage til at øge væksten i Danmark. Derudover bør det overvejes at formulere "exit-strategier" for konkrete branchespecifikke ordninger, idet disse principielt kun burde fungere som en midlertidig stimulering af aktiviteten i en opstartsfase, indtil der er etableret stabile markedsvilkår.

Læs mere om AC's vækstpolitik

Et udvalg på 30 af forslagene fra dette idékatalog er særskilt præsenteret i pjecen "Med viden skal land bygges – idéer til vækst i Danmark", som kan hentes på AC's hjemmeside. Der findes også en samling af baggrundspapirer (redaktionelt afsluttet november 2010) med de analyser, som har dannet grundlag for arbejdet med idékataloget og pjecen. Se www.ac.dk.

Kontakt AC

Nørre voldgade 29
Postboks 2192
1017 København K.
Tlf.: 33 69 40 40
E-mail: ac@ac.dk

